

εξελικτική πορεία των ΤΕΙ, από την ίδρυσή τους έως σήμερα

I. Τσάκνης*

ομιλία του καθηγητή I. Τσάκνη
στη Διάρκη Επιτροπή Μορφωτικών
Υποθέσεων της Βουλής

Στη Διάρκη Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής, υπό την προεδρία του κ. Αναστασίου Σπηλιόπουλου, πραγματοποιήθηκε ακρόαση του Ιωάννη Τσάκνη, καθηγητή του ΤΕΙ-Α και Προέδρου της Ο.Σ.Ε.Π. - ΤΕΙ.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν μεταξύ άλλων ο κ. Σπυρίδωνας Ταλιαδούρος, Υφυπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Στην ομιλία του ο κ. I. Τσάκνης προέβη σε λεπτομερή περιγραφή της εξελικτικής πορείας των ΤΕΙ, από την ίδρυσή τους έως σήμερα, με ταυτόχρονη αναφορά στη σχετική νομοθεσία και στο πως αυτή επηρέασε το ρόλο και τη γενικότερη λειτουργία τους, τοποθετήθηκε κριτικά επί όλων των επίκαιρων θεμάτων και απάντησε σε ερωτήματα που του ετέθησαν.

Τα κυριότερα σημεία της παρουσίασης του κ. Τσάκνη έχουν ως ακολούθως:

«...Το 2001 ο ν. 2916/2001 έδωσε στα ΤΕΙ τα χαρακτηριστικά της ανώτατης εκπαίδευσης. Θεωρούμε αυτό το νόμο σταθμό για την περαιτέρω ανάπτυξη των ιδρυμάτων. Βέβαια, αυτός ο νόμος δεν έδινε όλα τα απαραίτητα χαρακτηριστικά, που απαιτούσε η ανώτατη εκπαίδευση, π.χ. δεν επέτρεπε την πραγματοποίηση αυτοδύναμων μεταπτυχιακών σπουδών,

αλλά με σύμπραξη των πανεπιστημίων του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

Ο Ν. 2916 έβαλε τα προσόντα εκπαιδευτικού προσωπικού πάρα πολύ υψηλά, σε μερικές περιπτώσεις, μάλιστα, θα μπορούσα να πω ότι είναι υψηλότερα και από τα πανεπιστήμια. Δηλαδή, πέρα από τα τυπικά ακαδημαϊκά χαρακτηριστικά, απαιτείται για ένα καθηγητή και θετής εμπειρία στη βιομηχανία.

Συγκεκριμένα, όσον αφορά το εκπαιδευτικό προσωπικό, η σχέση αυτή τη στιγμή είναι γύρω στις 2.500 με 2.700 μόνιμες θέσεις. Θα έπρεπε να έχουμε, αν όχι 9.700 θέσεις, που έχουν τα πανεπιστήμια, τουλάχιστον 8.000 θέσεις. Από το 2001, γνωρίζω ότι δόθηκαν γύρω στις 500 θέσεις, οι οποίες, όμως, στη διαδικασία της υλοποίησης δεν ολοκληρώθηκαν και τώρα δόθηκαν 800 και προκηρύχθηκαν 600 θέσεις.

Η χρηματοδότηση αυτών των ιδρυμάτων δεν ήταν ποτέ επαρκής. Το ΤΕΙ ήταν ο φτωχός συγγενής των πανεπιστημίων. Η σχέση κάποια στιγμή ήταν 9 προς 1 και τελευταία έχει φτάσει 3,5 προς 1. Ενώ, τα ΤΕΙ έχουν τον ίδιο αριθμό φοιτητών με τα πανεπιστήμια (170.000 φοιτητές), τα ΤΕΙ έχουν μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό περίπου 2.500, για τον ίδιο αριθμό φοιτητών τα πανεπιστήμια έχουν 9.700.

*Καθηγητής, Διευθυντής της ΣΤΕΤΡΟΔ

Η τελευταία χρηματοδότηση, μέχρι το 2004, ήταν γύρω στα 105 εκατομμύρια (90 εκατομμύρια συν μία έκτακτη 15 εκατομμυρίων). Πέρυσι ήταν 135 εκατομμύρια. Τα χρήματα είναι λίγα, γιατί για τον ίδιο αριθμό φοιτητών τα πανεπιστήμια έχουν χρηματοδότηση 218 εκατομμυρίων. Εδώ συμβαίνει το εξής. Τα ΤΕΙ παίρνουν 135 εκατομμύρια και με αυτά καλύπτουν το έκτακτο εκπαιδευτικό προσωπικό και τα συγγράμματα. Αυτά είναι γύρω στα 60%. Επομένως, τα χρήματα, που μένουν για τα ΤΕΙ είναι περίπου 50 εκατομμύρια. Τα πανεπιστήμια παίρνουν 218 εκατομμύρια, έχουν άλλο κωδικό, που καλύπτει τα συγγράμματα-βιβλία και άλλον, που καλύπτει τους έκτακτους (θέσεις 407). Επομένως, η σχέση είναι 1 προς 4,5, περίπου. Σαφώς έχει γίνει μία αύξηση. Παρόλα αυτά, η αύξηση αυτή, σε πραγματικά νούμερα, εάν αφαιρέσουμε το έκτακτο προσωπικό και τα συγγράμματα, είναι ακόμη μικρή. Τα τμήματα, τα οποία δεν έχουν χρηματοδότηση, δεν μπορούν να έχουν υποδομές και σύγχρονα εργαστήρια. Επομένως και η εκπαίδευση θα είναι ελλιπής και θα έχουμε έναν εξοπλισμό του '80 ή του '70. Πιστεύω ότι η χρηματοδότηση πρέπει να διπλασιαστεί στα ΤΕΙ και όχι απλώς να είναι ίδια με εκείνη των πανεπιστημίων.

Τα τελευταία χρόνια, εκμεταλλευόμενοι τα προγράμματα ΕΠΕΑΕΚ, δημιουργήθηκαν, ειδικά στην περιφέρεια, τμήματα με συγγενή αντικείμενα σε πολλές πόλεις, χωρίς να υπάρχει κεντρικός σχεδιασμός. Νομίζω ότι όλα τα κόμματα και όλοι οι Βουλευτές της περιφέρειας συνέβαλαν στο να δημιουργηθούν αυτά τα τμήματα -και καλώς δημιουργήθηκαν- αλλά, θα έπρεπε να υπάρχει ένας κεντρικός σχεδιασμός, για να δούμε τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες της κάθε περιφέ-

ρειας. Τέτοια κριτήρια δεν θεσπίστηκαν, με αποτέλεσμα σήμερα να έχουμε πολλά περιφερειακά τμήματα, τα οποία δεν έχουν φοιτητές και υπάρχει μεγάλο πρόβλημα και αναστάτωση τόσο στις τοπικές κοινωνίες όσο και στο εκπαιδευτικό προσωπικό.

Αναφορικά με την εφαρμογή της βάσης του 10, η Ο.Σ.Ε.Π. - ΤΕΙ πρότεινε να γίνει σταδιακή εφαρμογή του μέτρου, τουλάχιστον να ανασταλεί για φέτος. Η πρόταση αυτή δεν καταργούσε το νόμο για τη βάση του 10, δεν είχε επιπλέον κόστος γιατί υπήρχαν οι προβλε-

πόμενες δαπάνες για το εκπαιδευτικό προσωπικό. Βέβαια, το Υπουργείο Παιδείας δεν έκανε δεκτή αυτή την πρόταση.

Η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού που δημιούργησε το Υπουργείο Παιδείας δίνει τη δυνατότητα για πιθανές μετεξιλέξεις, μετονομασίες ή ακόμη και τη δημιουργία νέων τμημάτων, ώστε να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της βάσης του 10. Σ' αυτήν την Επιτροπή συμμετέχουν και τρεις εκπρόσωποι της ΟΣΕΠ.

Επίσης, ζητήσαμε να γίνει και μια αντίστοιχη Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού στα πανεπι-

στήμια. Πρέπει να σας πω ότι δεν έγινε «πανεπιστημιοποίηση των ΤΕΙ» αλλά «τεϊοποίηση των Πανεπιστημίων». Θα σας πω μόνο ότι ευέλικτες ειδικότητες των ΤΕΙ αντιγράφηκαν από τα πανεπιστήμια και αυτό συνέβαλε, ως ένα βαθμό, στο να μην έχουν και τα ΤΕΙ εισακτέους.

Από το 1974 για παράδειγμα, ιδρύθηκε και λειτουργεί στο ΤΕΙ Αθήνας Τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων. Στη συνέχεια το 1989, δημιουργήθηκε στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο «Τμήμα Επιστήμης Τροφίμων». Το ίδιο έγινε και για το Τμήμα Γραφικών Τεχνών για το ΤΕΙ-Α. Δηλαδή, οι

εγκυςτικές ειδικότητες που τις ζητούσε η αγορά εργασίας αντιγράφηκαν από τα πανεπιστήμια. Φέτος, με την καθιέρωση της βάσης 10, πολλά τμήματα των ΤΕΙ είχαν υψηλότερη βάση από πολλά πανεπιστημιακά τμήματα. Για παράδειγμα, θα σας αναφέρω το Τμήμα Διακοσμητικής του ΤΕΙ Αθήνας είχε υψηλότερη βάση από το Πολυτεχνείο Θράκης. Αυτό σημαίνει ότι η ελληνική κοινωνία τα τμήματα, τα οποία είχαν εξασφαλίσει επαγγελματικά δικαιώματα και είχαν απορρόφηση από την αγορά εργασίας, τα αποδέχθηκε.

Πρέπει να κρατήσουμε τα τεχνολογικά μας χαρακτηριστικά. Πρέπει τα ΤΕΙ να πάρουν αυτά τα χαρακτηριστικά τα οποία τους αρμόζουν, γιατί εκπαιδεύουν το 50% των ελληνοπαίδων.

Επίσης, επιβάλλεται να λυθεί το πρόβλημα των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων μας. Μετά την κατάργηση του Π.Δ.318/94 από το Σ.τ.Ε. και ενώ τα δύο πρώτα χρόνια, μετά την «ανωτατοποίηση», είχαμε μια κάθετη άνοδο των βάσεων στα ΤΕΙ και μάλιστα σε ποσοστό 25%, μετά το πρόβλημα των επαγγελματικών δικαιωμάτων που προέκυψε, είχαμε πάλι φθίνουσα πορεία.

Σχετικά με το προσχέδιο πρότασης του Υπουργείου, πιστεύουμε ότι πρέπει να υπάρχει ενιαίο θεσμικό πλαίσιο για την ανώτατη εκπαίδευση. Ο νόμος 2916 είναι σαφής και λέει «ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι τα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ».

“...ζητάμε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο, αλλά δε θέλουμε να χάσουμε την αυτοτέλειά μας ως ΤΕΙ. Πρέπει να κρατήσουμε τα τεχνολογικά μας χαρακτηριστικά”

Δεν έχουμε μελετήσει επιμέρους το νομοσχέδιο και δεν έχουμε επιμέρους προτάσεις. Πιστεύουμε ότι στο άρθρο 1 που αναφέρει: «Ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται από τα Α.Ε.Ι.» πρέπει να συμπληρωθεί και το εξής: «του πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα του άρθρου 2 του παρόντος νόμου». Επίσης, πρέπει να προστεθεί και μια τρίτη παράγραφος, η οποία να λέει ότι: «επιπλέον τα ιδρύματα του τεχνολογικού τομέα δίνουν έμφαση στην εκπαίδευση στελεχών εφαρμογών υψηλής ποιοτικής στάθμης».

Εμείς ζητάμε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο, αλλά δε θέλουμε να χάσουμε την αυτοτέλειά μας ως ΤΕΙ. Πρέπει να κρατήσουμε τα τεχνολογικά μας χαρακτηριστικά. Πρέπει, λοιπόν, τα ΤΕΙ να πάρουν αυτά τα χαρακτηριστικά τα οποία τους αρμόζουν, γιατί εκπαιδεύουν το 50% των ελληνοπαίδων.

Τα κεντρικά ΤΕΙ αντιμετωπίζουν επιπλέον το πρόβλημα των μετεγγραφών. Στο ΤΕΙ Πειραιά, για παράδειγμα, πριν δύο χρόνια είχαν εισαχθεί 1.758 φοιτητές και ήρθαν 1.830 από μετεγγραφές. Από μετεγγραφές είναι όσοι φοιτητές προέρχονται από τρίτεκνες οικογένειες. Αυτό έχει ως συνέπεια να αδυνατίζει το περιφερειακό ΤΕΙ και το κεντρικό να μην έχει υποδομές και προσωπικό. Η πρόταση και των διοικήσεων των Ιδρυμάτων είναι να καταργηθούν οι μετεγγραφές. Ο τελευταίος νόμος, που μιλά για την κατάργηση των μετεγγραφών, στην ουσία, τις μεγιστοποιεί. Πρέπει να δοθούν κίνητρα στους φοιτητές, που προέρχονται από τρίτεκνες οικογένειες (φοιτητικές εστίες, διατροφή), ώστε αυτοί να μένουν στην περιφέρεια. Έτσι, θα αποφευχθούν τα προαναφερθέντα προβλήματα. Αυτό αποτελεί μία άλλη παράμετρο, η οποία θα πρέπει να αντιμετωπιστεί σε ένα μελλοντικό νομοσχέδιο.»

Αθήνα, 19 Σεπτεμβρίου 2006